

Átkok a szélben

A diagnózis elképzelhető: a magyar baloldali értelmiség túlnyomó többsége egy különleges lelki betegségben szenved, amelyet a szakirodalom főbiás neurozisként tart számon. Ez a fajta idegrendszeri betegség kényszerképzetekben megnyilvánuló, hisztérikus magatartásformákat idéz elő, s mint a neve is mutatja (fóbia), egy nehezen körülhatárolható félelemérzetet produkál a neurotikus személy életvilágában. *Sigmund Freud*, a neurotikus tünetek pszichanalitikus felfogását elemző előadásában úgy jellemezte a neurotikus személyiséget, mint valaki, aki nem tagadja ugyan a valóságot, de ugyanakkor tudomást sem vesz róla.

Ha bárki is kételkedését fejezné ki a fentiekkel kapcsolatban, akkor nem kell más tennie, mint újraolvasni a Napi Magyarországbán megjelent Szembesítés 1–2. című válogatást, amelyet a Magyar Polgári Demokraták Társasága szelektált a polgári kormányfő foglalkozó baloldali médiák szöveggyűjteményeiből. Ezek az idézetek kulturális sokkhatást is előidézhetnek az avatatlan olvasó számára, aki joggal érezheti úgy, hogy ezen irományok többsége egy nagyon távoli ország (vagy bolygó) lakosainak lelkiállapotát tükrözi, akik valamiféle sötét (de határozottan jobboldali) diktatúra árnyékában senyednek napjaikat. Ezen benszülöttek legfőbb vágya az itt követhető idézet szerint az, hogy nyugdíjaikat rendszeresen átutalják bizonyos temetkezési vállalatok számlájára a célból, hogy (talán az egykori hun fejedelem, *Attila* stílusában) koporsókat készítenek nem túl népszerű vezérüknek („A nyugdíjamat átutalná Orbán Viktornak, hogy koporsót vegyen rajta magának” – Népszava). A Szembesítésben baloldali értelmiségünk színe-java adja tanújelét mélyes felháborodásának a polgári kormány és miniszterelnöke eddigi aktivitása miatt, meg azért is, hogy egyáltalán élnek. Itt van mindjárt *Eörsi István*, *Lukács György* utolsó fegyverhordozója és hivatalos apologetája. *Eörsi* a miniszterelnök mosolyában (ez egy beteg mosoly – írja) és pillantásában néroli tendenciákat vél felfedezni. Talán

maga a hírhedt római császár is imigyen somolygott Róma akkori főpolgármesterére, amikor az alázatosan a császár elé terjesztette az új, modern Róma tervét. (Színházuk már volt.) De a balga adminisztrátor nem tudta, hogy *Nérónak* már megvoltak a saját tervei a római sikátorok radikális átrendezésére, hiszen nem ismerhette császára piromániákus hajlamait. Orbán Viktornak azért még fejlődnie kell, hogy *Nérókából* (így *Eörsi*) igazi, hamisíthatatlan, hatalmától megzavarodott, teljes értékű örült legyen, de kiváló publicisztánk szerint ez csupán idő kérdése.

Nem tudni, hogy *Eörsi* fóbiája a tüzzel való játszadozás lenne, hiszen ő már régóta ül közel a tűzhöz, de a római példánál maradván *Eörsi* nem egy Mucius Scaevola-alkat, aki jobb karját a tűzben tartva fejezte ki rettenthetetlen elszántságát Róma védelmében. *Eörsi* csak mások kezét és lelkét szereti égetni, a sajátját gondosan őrzi silány rágalmesokrai fabrikálásához. Még ennél is mélyrehatóbb a jobb napokat is megélt *Vágvölgyi András* idézete a Beszélőben. A valamikor patinás folyóiratnak ma már sikerült leküzdnie magát a Ma(gy)ar N(aran)cs által diktált áldorindár szintre. (Hol van már a tavalyi hó? A régi példaképek, a The Village Voice, Rolling Stone-magazinok, amelyek azt tanították, hogy trágárkodni is csak kulturáltan szabad!) Mindenesetre elismerésre méltó, hogy *Vágvölgyi* egy szál mondatban képes több szentséggyalázást is elkövetni, de ez a szint csak egy pubertásoskorú fiú magömléseinek leírására elegendő. Az idézet olvasását a fent említett problémák miatt az olvasóra kell bíznom (Beszélő, *Vágvölgyi*: A hónap üzenete).

Természetesen a már említett Mancs sem maradhatott ki a buliból. A narancsos fiúknál az a probléma, hogy megrekedtek azon a szinten, amelyet Freud a csecsemő szexualitásának tár-

gyalásakor analízis fázisnak nevezett. Ez talán megmagyarázza az annilungus kifejezés nagy előszere-ttel való használatát, amelyben ismét úgy tűnik, a Mancs mélyebb tapasztalatokkal rendelkezik, mint az általa kipellengérezve vélt *Gyurkovics Tibor* (Mancs, 47. oldal, 1998. október 1.). Akinek egyetlen bűne, hogy nem a Mérleg utcában váltotta a tálat az SZDSZ dicstelen kulturális országglása idején.

A freudi vonalnál maradván az MSZP-nél úgy látszik, a méret a fontos. *Vancsik Zoltán* (ő nagy) szerint „az ellenzék ellenőrző szerepét (a többi nagyot) ki akarja iktatni egy kisember, és az európai történelemben ez tudjuk, hogy mihez vezetett”. Na most *Napoleonra* vagy *Horn Gyulára* gondolt?

A habot a tortán azonban mint mindig, most is a baloldal elnyúlhatetlen jolly jokere, *Tamás Gáspár Miklós* szolgáltatja. „Azt látom, hogy a piacon könnyen érvényesülő polgárság szemtelensége, önzése, dölyfje és népellenessége már-már elviselhetetlen” – írja az egykori keménykapos, sétatálcás főpolgár a polgárok között. Az az 1989-es országgyűlési képviselő, aki saját bevallása szerint vizslákat is megszegyenítő szimattal „szúrta” ki a megbúvó kommunista vadat, és aki manapság egy sajátosan félreértelmezett ál(jakobinus) ösztöntől vezérelve támadja mindazt, amire akkor (állítólag) az életét tette fel.

Ami igazából tragikus és elszomorító ezekben az írásokban, az a mérhetetlen és már-már irracionális gyűlölet és hisztéria, amely tartalmat és formát egyaránt meggyaláz. A szerzők már nem is ügyelnek alapvető esztétikai formák betartására, történelmi analógiák nevésgesek, erőltetettek vagy egyenesen légből kapottak. Ókori görög drámák siratókórusai ők, akik fekete lepelben örnjögven tépik hajukat. De hiába vetik magukat a sír felé, az ő vezérük, a posztkommunizmus *Kreónja* halott. A gyilkos (vagy végrehajtó) felé szórt átkaik pedig elhalnak az amfiteátrum széles oszlopai között. *Thészeusz* él, s egy új világot teremt.

SZABÓ LÁSZLÓ ZOLTÁN
POLITOLÓGUS